

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemai ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravištvo, na katero naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Iz državnega zbora.

Z Dunaja 23. febr. [Izv. dop.]

Cela ustavoverna stranka se je včeraj zbrala, da je poslušala, kar so imeli ali hoteli ministri povedati o svojih razpravah glede nacionalne banke z ogerskimi ministri. Ministri so stavili do svoje stranke samo dve vprašanji, kateri se tičeti nameravanega vodstva banke in Lasser je dostavil, da se je naša vlada zavezala ali za to odločbo dobiti večino v avstrijskem parlamentu, ali pa odstopiti. In mej debato je minister Lasser še večkrat naglaševal, da ministerstvo, če večina državnega zbora ne privoli v skleneno pogodbo, vlada vsakako odstopiti mora. Če pa se to zgodi, dostavil je minister, potem je sploh nevarnost, da bi se v celem političnem sistemu ne zgodile važne izpremembe.

Tako žuganje je dosedaj še zmirom pomagalo in nstavoverci so radi ali neradi prikimali ministerskim predlogom. Skoraj je verjetno, da se kaj tacega tudi zdaj zgodi, naj se nekateri poslanci še tako širokoustijo. V „fortschrittclubu“ res ne bode večine, a nekaj teh takozvanih „neodvisnih“ vselej za vlado glasuje. Levica in centrum sta gotovo vladna in Herbst je v klubu levece uže navetoval, da se vladi pritrudi.

Končna določba, ali se sprejme nagodba z Ogrji na podlagi, za katero sta se zjedini ministri Auersperg-Tisza, odviselo bode od ravnanja Poljakov in Hohenwartovega kluba. Niti pa jedni, niti drugi dozdej še niso posvetovali se, kako se hote ravnati v tem velevažnem vprašanji in tudi ne bodo sklepali, dokler cela nagodba nij predložena v državnem zboru.

Če večina ustavovercev, nad čemur nij

dvomiti, ministerstvu pritrudi, potem se bode novi nagodbeni načrt v kacin 14 dneh državnemu zboru predložil, a h končnemu sklepanju pride gotovo še le po velikonočnih praznikih.

Pravo položje v Turčiji.

Kake občutke imajo kristijani po turških slovanskih provincijah v novi fazi iztočnega pitanja, o tem prav dobro piše nekdo iz Dubrovnika v Dalmaciji v tržaški vladni list „L' Osservatore Triestino“.

Evropski politikarji, pravi dopis, trdijo zdaj, da je Turek slab in omagujoč, zdaj da je dokazal z dejanjem, da je mogočen in da se ne boji vseh sedmero gjavrskih kraljev skup, katerih pooblašenci so morali zapustiti Carigrad, ker „mujo“ nij hotel sprejeti njihovih predlogov! Modrijani evropski pravijo, da je Turek neozdravljiv bolnik, nekateri časniki pa trdijo, da je zdravnik, ki posreduje in zdravi bolne evropske oblasti. Turek je dokazal, da mu njegov sveti Muhamed še vedno pomaga; da polumesec še vedno čepi nad križem; da se mora ta onemu klanjati; da zna bolje računati, kakor vsi modrijani cele Evrope, ker on se nij učil, nego uže od nekdanj zna. . .

A glej to strašno protivje! Dočim je „veliki gospod“ tako mogočen in nespravedljiv napram „gjavrskim kraljem“, je napram svojim podložnikom neizrečeno milosten in radodaren. Kaj nij storil vsega v blagor svojim narodom? Le pogledi fermane, hat-humajume, hat-šerife, ustavo in kaj vem še vse; pogledi milijone in milijone papirnatega denarja, katerega pošilja mej svet, da bi pospešil pogin proklete raje; pogledi nezmerno število ukazov in naredeb glede desetine, davkov, svobode, odgoje, o bodrenji trgovine, o svobodi tiska in besede, o parlamentu, o poslancih, o

volitvah in tako dalje. In vse to je delano veliko bolj spretno, nego-li Andrassyjeva nota ali Gorčakovljeva spomenica.

Pa dobroti s tem še nij konec. Da bi svoje podanike storil vse enako srečne, dal je veliki padišah, Muhamedov namestnik na Turškem svetu, objaviti po vseh vilajetih ukaz, v katerem pravi: da se od zdaj zanaprej v njegovi državi ne sme nihče imenovati ni Nemca, ni Italijana, ni Francoza, ni Angleža, ni Srba, ni Bošnjaka, ni Bolgara itd. (Bog vé, če tudi Magjara ne? Ur.), nego da so vsi popolnem enaki. Vsakdo, kdor biva na turški zemlji, sme se od zdaj naprej zvati — kaj pravite, kako? Turka? O ne! Vsakdo se sme zvati Osmanlija! Ta država je osmanlijska, torej stanujejo v njej samo Osmanliji. Kar se tiče verozakona, naj bode kdo, kar če: gjaur, žid, grk, muzulman itd., naj veruje kdo, kar se mu zljubi.

Še nekaj se šepta mej turškimi kristijani, a postava še nij: govori se, da bode vsak muzulman vojak, samo da more nositi puško; in to je nekoliko uže izvedeno. Ko bi videli vi to soldatesko! Nekateri v nogovicah, nekateri pa tudi ne, nekateri obuti, večina pa bosa! Tudi gjauri bodo vojaki, akoravno se nekateri inostranski časniki k temu posmehujejo; pa sultan se ne zmeni za šumenje vsake mušice, in ker je uže toliko dobrega storil, bo tudi to. Ali hočete še večjega blagoslova? Kako bi bili marsikateri narodi v Evropi veseli, ko bi imeli vsi tako enake pravice, kakor Turki! Pa bodo morali kri točiti, ako hoté dobiti, kar Turki uže imajo.

Navedlo bi se lahko mnogo še iz omenjenega dopisa, a to zadostuje uže, da se vidi in umeje duh, ki vlada mej turškimi kristijani, in kako malo se upa od reform, ko bi

Listek.

Stoletnica slovenske slovnice.

J. pl. K. — „Le te bukve so bile dokončane v leti 1777. na 3. den miesenca štertnika (aprila)“ z onimi besedami nam končuje pred ravno sto letmi na polju slovenskega slovstva delajoči, za čistost in večjo pravilnost mile nam materinščine navdušeni Gutsman svojo slovnico, katerej je naslov: „Windische Sprachlehre, verfasst von Oswald Gutschmann, kais. kön. missionarien in Karnten; mit obrigkeitlicher genehmhaltung. Klagenfurt 1777.“

Stoletnico zamoremo torej zopet praznovati! Sicer nam ie znano, da se ne bode ves slovenski narod te svečanosti udeležil; a vendar, ker je ideja v možjanih nehote nastala in namerava le gola ideja tudi ostati, jo hočemo vsaj projaviti; kajti težko bi se nam

zazdevalo, ko bi pri tej priliki dolžnosti svoje ne izpolnili in one mesece tekočega leta ne opozorili na moža, katerega delavnost je bila koncem preteklega stoletja mirno-tiha, zasebna in polna najboljše volje. Težko breme bi nam bilo, ko bi morali molčati.

Želja naša je, da se izobraženstvo naše pri tej priliki spominja na uže dolgo umrlega slovnicarja, kojemu v revni spominek naj denes sledijo ove male vrstice.

Marsikak zaslugopolni mož, ki se je v preteklej dobi trudil in potil z omiko materinščine predrage, je mnogokrat le po imenu znan in redke knjige njegove so le malej množici v ogled prodane; marsikak čestipolen delavec na polju slovenskega uma, ki je pri takrat silno težavnih okolščinah v tem ali onem koncu naše domovine marljivo oral ledino naše slovstvene njive se še denes ne more ponašati z životopisom, ki bi mu ga bilo sestavilo hvaležno potomstvo in le redke vr-

stice, kojih broj lahko na prstih sešteješ, ti svedočijo, da je bil tudi ta in oni mož „naše gore list.“

Predstavimo si življenje na književnem polju pred letom 1777 in premislimo nekoliko, kako v istinitosti težavno je moralo biti takrat delovanje duševno! Videti hočemo, da so le sem ter tje raztresene marljive čebelice med nabirale in se močno trudile pridejati nekoliko sadu lastnega truda na milo površje slovenskega uma; videli bomo, da so bili prav navdušeni v svoje delovanje in da so resnično zaslužili, da se jih čestno spominjamo.

Kaka grozna puščoba je bila mej izobraženimi Slovenci na Goratanu pred letom 1777! in vendar so se nahajali možje, ki so brez ozira na veliki trud za sebe in svoje delali in priobčevali svoja dela, tikajoča se slovensčine. Eden onih mož, o kojem nam je denes govoriti, bil je Oswald Gutsman.

se tudi uvedle. Pa kako bi raja zaupala de-
spotu, ki jo je davil stoletja, ki se nij brigal
za nobeno postavo!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 24. februarja.

O notranjij dnevnej politiki govori naš
dunajski dopis, ki ga priobčujemo na prvem
mestu.

V *gospodskij zbornici* je grof
Leo Thun 22. t. m. pri posvetovanji o po-
stavi glede kuratorjev za udeležence posestev
zastavnih pisem grajal vlado in jej očital, da
„pravico upogiba pod krivico, da sle-
parstvo podpira in varuje.“ — Ta ob-
tožba je pala kakor bomba v ustavoverno
stranko, zato pa se hudujejo vsi nemško-libe-
ralni listi na Thuna. Minister Glaser je odgo-
varjal mu in skušal dokazovati, da sistema nij
kriva gospodarstvenim neugodnostim.

Magjarski časniki nijso zadovoljni s
tem, kar so Magjari v nagodbi dosegli. „Elle-
nör“ in „Hon“ pravijo, da je nagodba slaba,
ali da se je morala narediti zaradi vnanjega
položja in slabih financ. „Naplo“ se huduje
nad Tiszo, da je minister ostal, da-si je „te-
pen“ bil. „Nemzeti Hirlap“ pravi, da je to
politika narodne mizerije, da je Ogerska po-
bita in osmešena. „Gorje narodu, ki se da
voditi od krivih prorokov“ jadicuje Magjar.
Kaj ti ljudje vsega hoté!

Vnanje države.

Ruska vojska se še vedno dopolnjuje
in povečuje. Pišejo, da bode še ta mesec
prestopila Prut. Nij lahko misliti, da bi se
vse te drage in velike priprave delale za to,
da bi se onim ustreglo, ki vedno še „upajo“
mirú.

Rumunskim okrajnim glavarjem ali
prefektom je bilo vladno naznanjeno, da bode
ruska vojska kmalu marširala skozi rumunsko
zemljo.

V *Carigradu* je bil 22. t. m. izreden
ministerski svét. — Druga konferenca s srb-
skimi poslaniki glede miru je trajala tri ure.
Sporazumljenje je skoro doseženo. Če se s
Črnogoro ne podaljša premirje, bode se pa na
obeh straneh dalo povelje, držati se samo
brambe ali defenzive.

iz *Belgradu* se javlja, da angleški
konzul priganja, naj srska vlada prej mir
sklene in podpiše, predno se snide skupščina.
— Voljeni so opozicionalci, vlada bode torej
odstopiti morala. V Kragujevci in Jagodini so
voljeni celo socialisti, nekđaj zaprti.

iz *Londona* se poroča: Lord Salis-
bury je na banketu zjedinjenih britanskih trgo-
vinskih zbornic 21. febr. govoril in dejal, da
konferenca sicer nij mogla Turčiji pameti
vcepiti, ali bila je dobro sredstvo, da je
slabo sporazumljenje in mejsobojne sumnjivosti

mej vladami odpravila in prijateljske razmere
naredila, upati je za dalje časa.

Nemškega cesarja predstolni govor,
govorjen pri odpiranju n. drž. zbora pravi o
orijentalnej stvari: „Vnanje nevarnosti,
katere lahko rodi še nerešena iztočna kriza,
Nemčiji manj žugajo, nego drugim deželam.
Moja politika je vedno ostala zvesta načelom,
po katerih se je ravnala uže iz početka iztoč-
nih zamotanij. Konferenca v Carigradu žali-
bog nij imela onega vspeha, da bi bila visoka
porta dovolila terjatve, katere so stavile obla-
sti v interesu človečnosti in v zagotovljenje
mirú za bodočnost. Konferenčna obravnavanja
pa so imela ta vspeh, da so se krščanske
velesile mej soboj zjedinile o meri po-
roštev, katere bi porta imela dati, za katera
poročstva pred konferenco nij bilo še vsestran-
sko priznanega izraza. S tem se je naredila
podloga zaupanju, da mir mej oblastmi
tudi potem ostane, ko bi se ne uresničilo
upanje, da bode porta iz svojega nagiba re-
forme glede ravnanja s krščanskimi podaniki
izvedla, katere je konferenca priznala za ev-
ropsko potrebo. Ako se ne izpolnijo nadeje,
katere se ne upirajo na obetanja porte in na
mirovna obravnavanja sè Srbijo in Črno goro,
bode se moja vlada, kakor dozđaj, tudi odslej
trudila, da v pitanji, v katerem jej nemški
interesi ne predpisujejo določnega vedenja,
vedno uporabljala svoj upliv, da varuje kristi-
jane v Turčiji in evropski mir, posebno pa, da
ohrani in utrdi svoje lastne dobre razmere sè
zaveznimi in prijateljskimi vladami.“ — Dalje
govori prestolni govor precej tožljivo o go-
spodarskej bedi in nadlogi, ki Nemčijo tare.

Dopisi.

iz kočanske doline 21. febr.

[Izvirni dopis.] Gospod dopisnik „izpod Na-
nosa“ se je oglasil na moj zadnji dopis v
„Slovenskem Narodu“, zaradi velikih in malih
občin, in pravi, da hoče svoj zadnji dopis
opravičiti. Jaz nečem z gospodom dopisnikom
polemizirati. Samo to naj mi bode dovoljeno
omeniti. S čim je gospod dopisnik svojo trdi-
tev o nekoristi velikih občin opravičil? Mar
s tem, da je povedal, ka ima hrenovska ob-
čina ogromen dohodek in strošek: blizo tisoč
goldinarjev? Kaj nijsem jaz o tem svojega
mnenja izrekel? Kaj hočete povedati s tem,
to je nerazumljivo, namreč: „Te svote so za-
bilježene v računu občinskem; koliko se pa
izda, ne da bi bilo kje navedeno, torej je ne-
mogoče prišteti gori navedanim stroškom.“
Kar govorite o pokornosti in ljubavi županov
do okrajnih glavarjev, to je tudi celo smešno.
Kajti take reve mej župani, kakor jih vi mi-
sлите in želite, ti se še le prav tresejo pred
kakšnim koli gospodom, župani iz velikih ob-

čin morajo prej samostalnega mnenja biti,
glavarju nasproti. In dalje pravite, da za
tiste, ki se z županstvom bavijo, so morda
velike občine! Po takem bi bile tudi za vas,
ako bi se z županstvom bavili. Kaj hočete
povedati v zadnjih dveh vrstah vašega dopisa:
„Pa to le za vas, ki odločujete vse po svoji
volji, če ravno nas je več“, tega ne razumem.
Jaz mislim, da sem o vsem svoje mnenje v
prvem dopisu nepristransko objavil, to
lahko vsak sodi. Torej vam nij bilo treba
omenjati o ljubavi do okrajnih glavarjev.

iz Celovca 23. febr. [Izv. dopis.]

Denes je imela koroška kmetijska družba svoj
letni občni zbor. Udeležitev od strani udov
je bila slaba, ker jih je izmej 2500 prišlo le
55 k zboru. Mej drugim za Vaš list manj
važnim debatiralo se je o tem, ali se ima druž-
benemu listu slovenska priloga „kmetijski
list“ za naprej še pridajati ali ne, ker se je
baje pokazalo, da se stroški za list v prete-
čenem letu s prineski slovenskih (130) udov
nijso izplačali. Predlog, na opuščanje slo-
venskega lista je vzbudil živahno debato.
Navzočni slovenski udje so naglašali, da je
list za slovenski del Koroške koristen, da
ugaja potrebam koroških Slovencev, ker list
jim stori mogoče z družbo v zvezi stati. Gorko
so se Slovenci potegovali za obstanek lista,
in željo izrekli, da bi se ta, če prav mala zveza
mej Nemci in Slovenci na Koroškem ne pre-
trgala. Od protivne strani so se opirali na
finančne razmere družbe, katere zahtevajo,
da se z dohodki kolikor le mogoče varčno
dela, ker preti družbi v tekočem letu zlaten
deficit. G. predsednik dr. vitez Edlmann je
opomnil, da v tej reči nema narodno vpra-
šanje odločilnega vpliva, in da centralni odbor
se jedino le na denarno stanje družbe ozir
jemplje, ako vzdržanje slovenskega lista ne
priporoča. Pri glasovanji se je potem sprejel
predlog na opuščanje slovenskega lista s
35 glasovi proti 20, kateri so za slovenski
list glasovali. Bojimo se, da ta zmaga nikakor
ne bode koristila družbi, čeravno bode jej ka-
kih — 50 forintov prihranila. Oddaljila si
bode s tem gotvo slovenske kmete koroške,
kar vsak prijatelj napredka bodisi mnenja
kakor kolišnega hoče, za neveselo prikazen
smatrati mora.

iz Dunaja 21. febr. [Izv. dopis.]

(Slovanskega pevskega društva de-
lovanje v minolem letu.) Menda v celej
Avstriji nij slovanskega društva, ki bi se smel

Ob času, ko je šel naš Vodnik po do-
vršenej latinski šoli (1775) v samostan sv.
Franciška, ko je št. Kemperle v Ločeniku
na Goriškem (1771 — 89) pričel mali slovar,
kjer pove pisatelj, kako se kakej stvari pravi
po kranjsko, po koroško in po slovensko, ko
je št. Kuzmič objavil za ogerske Slovence
poslovenjeni: „novi zakon“, ko je Mark.
Pohlin uže mirno opazoval nasledke pre-
čudne svoje „Krajske gramatike“ (1768) —
je na Koroškem bil jedino prav marljivi
delavec na slovstvenem polji naš Gutsman.

Pisatelj onih vrstic ne pozna nobenega
životopisa Gutsmanovega in mu nij bilo mogoče
kaj zdatnega pozvedeti o onem možu. Bil je
baje duhovnik jezuitskega reda na Koroškem
in je opravljal v Celovcu službo slovenskega
blagovestnika v cerkvi sv. Duha. Imel je tu
priliko seznaniti se do dobrega s slovensko
govorico, slovenskim podnarečjem slovenskih
prebivalcev celovške planjave. Seznanil se je

tudi po pismenem potu s patrom Markom Po-
hlinom in marljivo prebiral takrat izhajajoča
književna dela. Pričel je na to sad lastnega
truda in uma sestavljati, zbirati in priobčevati.

Najprej je obelodanil leta 1770 majhene
bukvice pod naslovom: „Kristianske res-
nice“. Pisava je tudi skoraj povsem v ko-
roško-slovenskem podnarečji. Očitno se ustavlja
hrabri Gutsman p. Markovim novotarstvom;
pri vsem tem pa vendar tudi še sam močno
hira, kar se tiče čistosti jezika, pravilnosti
oblik — ali kje so bili takrat dobri vrli iz-
gledi?! Čuditi se tedaj ovej napačnosti ne
smemo, če pomislimo, kakí so bili takrat časi,
kake razmere našega jezika.

Da bi bil v pisavi večjo edinost utemeljil,
sestavi stari Gutsman na prošnjo svojih pri-
jateljev in soduhovnikov kratko slovnico slo-
vensko, ki je, kakor smo uže pričetkom na-
znanili 1777. v Celovcu prvokrat beli svet za-
gledala in v nekaj letih več natisov doživela

Ova knjiga (obsega 148 strani) z geslom: „nil
discit, qui sine ordine discit“ zapopada marsi-
katero dobro drobtinico. Zanimiv pa je za vsa-
cega Slovence uže predgovor (vorrede I.—VI.)
v katerem nam Gutsman poudarja potrebitost
lepe, čiste slovenščine pri družbinskem
in javnem govoru, ter navdušuje svoje so-
rojake, da „pilijo, ličijo in čedijo slovenščino.“

Prav častitljivo in ponosom govori o ve-
ljavi naše materinščine. Da se bralec, kojemu
nij morebiti veselje posedati vseh Gutsmano-
vih del, o istinitosti našega izreka prepriča,
naj tu sledijo iz predgovora nekatere črtice
(v prestavi) da se čuje, kako srčno in krasno
je govoril in pisal Gutsman pred sto leti
svojim rojakom. On piše:

„Slovenska (windische) slovnica! in to v
čistenje onega narečja, ki bi se imelo radi
malenkosti in slabega prida izbacniti; ki nema
radi silne revščine in pokvarjenosti nobenega
reda? Tako in enako se mnogokrat govori . . .

meriti tikoma delovanja sè slovanskim pevskim društvom dunajskim. Osnovano je slavnosti, ki so se ne le v slovanskih časopisih kot izborne in vzgledne opisovale; tudi nemški listi dunajski so ne oziraje se na tedence društva objektivno in lepo kritizirali o krasnih produkcijah opomenjenega društva.

Nedavno bila je generalna skupščina sodelujočih udov slov. pev. društva. Iz letnega poročila, ki je v češkem jeziku tiskano na 26 straneh, razvidno je sledeče: Društvo osnovalo je prošlo leto dva velika koncerta, jednega v postu, drugega v adventu; zabavi sti bili dve, in sicer jedna svatojanska, druga cecilajska. Popevale so se pesni v vseh slovanskih jezikih. Producirali so se umetniki in umetnice, svirala je večjidel vojaška godba. Pri dveh zabavah je bil končni ples. Društvo je pak tudi v prosep družih slovanskih društev delovalo; tako na pr. pelo je 18. majnika v prosep češkega društva „Komenskega“, ki ima svrhu osnovati na Dunaji čeških učilnic in šol; sodelovala je dalje z društvom cecilajskim v dveh koncertih v dunajskej reursi; pelo je v dveh nemških cerkvah o priliki zaročitve dveh njenih udov; poslalo je deputacijo k otvorjenju spomenika bivšega njenega pevovodja slavnega slovanskega skladatelja Förchtgott-Tovačovskega. Pri pogrebu slavnega profesorja glasbe gosp. A. V. Ambrosa je tudi društvo slov. popevalo in sicer tako krasno, da so nemški časniški reporterji v nemške časnike poročali, da je popeval „Wiener-Männergesangsverein“, ki sluje — tako se obče trdi — v celej Evropi kakor najizvrstnejše pevsko društvo.

Ko je nastal jugoslovanski vstanek, hotelo je slov. pevsko društvo napraviti koncert v prosep Jugoslovancov. Napelo je vse moči, da bi dobilo za to privoljenje. A bilo je v treh inštancah odbito. — Društvo je popevalo v češkej cerkvi o vseh veličih praznicah. Dalje je popeval zbor večkrat improvizirano v mejsoobjej zabavi. Društvo slovanskih pevcev je vedno v dotiki z mnogimi slovanskimi društvi, osobito češkimi, a tudi z mnogimi nemškimi večjidel dunajskimi

Društvo šteje 6 častnih udov, 15 ustanovnikov (mej temi general Černjajev, grof Berthold Sigmund, grof Černin, grof Harrach, dr. Lench itd.); sodelujočih udov bilo je pri 1. tenoru 23, pri drugem 23, pri prvem basu 32, pri drugem 19, skupaj torej 96 udov; podpornih udov je 118. Vseh skupaj torej 235 udov.

ali le počasi s takim predsodkom! Slovanski jezik nij morda samo za se stoječi jezik; le oglejmo si ono veliko vrsto slovanskega naroda (slavischen nation) ki sega od ledenega do adrijanskega morja in videli bomo, da je ogromnega obsega. Čast in mestjanstvo slovenskemu narečju!

Na dalje navdušuje sorojake ter piše: „... celó učenjaki, ki so doslej bili v dotiki z narodom slovenskim, so menili, da se morajo posluževati vseh napak in nepravilnosti, ki so se tekom let pri ljudstvu tu in tam vgnedzile. Vendar pa je bilo od nekđaj mnogo iskrenih mož, ki so se potezali za pravilnejšo slovensčino. ... Verujte mi učeni in marljivi sorojaki! čeravno ima prostak po različnosti krajev različni izgovor posameznih besedij, čeravno se on tu in tam nekoliko bolj neotesano odreže,

Stroški društveni so znašali 2460 gld. baš toliki so dohodki. Sodelujoči udje plačujejo na leto 3 for. ali 25 kr. na mesec, podporniki 6 for., a ustanovniki najmanj 20 for. le jedenkrat. Imena vseh društvenikov se tiskajo v letniku.

Pri tej skupščini vršila se je volitev predsednika, pevovodje in odbora. Per acclamationem bila sta izvoljena: g. dr. Lench, advokat na Dunaji za predsednika, gosp. A. Buchta, ud dvorne opere, za pevovodjo. V odbor bili so izvoljeni: g. Fr. Ptačovsky, profesor, g. Leon Bouchal, uradnik, g. Jos. Korbelař, uradnik, g. E. Ciepanowski, uradnik, dr. J. V. Drozda, zdravnik, g. K. Jahoda, uradnik, g. J. Hurka, uradnik, in na priporočilo predsednikovo Slovence g. Radoslav Pukl. Po narodnosti so razven jednega Rusa in jednega Slovenca vsi odborniki Čehi. Izmej slovanskih vseučiliščnikov je vpisanih 22, pridno jih pevske vaje obiskuje kakih 10, mnogo jih je bilo žalibog komaj jedenkrat ali dvakrat v letu navzočih. Dva vrla slovanska pevca pak sta se preselila za vselej v domovino in sicer dr. K. Sernec, sedaj advokat v Celji, dr. A. Ferjančič, sedaj c. k. sodnik v Ptuij.

V letošnjem 15. društvenem poročilu je tudi natisnena kritika o zadnjem velikej „besedi“, ki vam jo je poslal Vaš dopisnik iz Dunaja v „Slov. Narod.“ Iz teh podatkov morete razviditi, da društvo dobro napreduje in da vrlo dosti stvarja za visok svoj cilj.

Domače stvari.

— (Denes) ob jednajstih je v čitalnici javno popularno znanstveno berilo.

— (Nek nemškutarski butelj iz Kranja) v „Laib. Tagblattu“ od petka fanatično pridiguje, da je treba vse c. kr. uradniki, ki se čutijo Slovence, iz dežele izgnati. „Den Feinden der Verfassung muss der Kopf zertreten werden“ vpije nemški fanatik.

— (Slovensko gledališče.) V torek 27. t. m. se bode predstavljala prvokrat izvrstna Benedixova veseloigra v štirih dejanjih „Banditje“.

— (Slovenska Matica.) V zadnjem odborovej seji se je zavrgel nasvet g. Parapata, naj Matica službo tajnika razpiše. Dr. J. Bleiweis je prevzel uredovanje Letopisa. G. Šuklje je naznanil, da je pregledal in popravil avstrijsko zgodovino Jan. Krsnikovo ter da bode svoj spis o Palackem dovršil do ko-

vednar povsem in natančno razume lepši in čisti govor izobraženca; on postaja ponosen in si stavlja biti več nego drugi, ako zasliši pravilen govor in vidi, da njegov jezik nij brez vseh lepotij.“

Dandenes se še lahko čuje od strani onih ljudij, ki jezika našega in tudi narečja našega ne poznajo, da prosti poljedelec ne razume jezika našega pismenega in vendar je uže pred sto leti jasno povedal Gutsman, da temu nikakor nij tako in je svoje mnenje z lastno mu skušnjo potrdil. Čujte, kaj nam piše: (str. IV. naj sledi v nemščini, da se pri prestavi kaj ne pogubi) „Glaubet mir ferners mit meiner selbst eigenen erfarniss, da ich in meinem missionsamte alle windischen pfarren abgelaufen und dennoch überall in einer mitteilmissigen nettigkeit redend mit beifalle bin verstanden worden.“

(Konec prih.)

nec aprila. G. Hostnik je izročil ponudbo prevesti Jules Vernejevo „Potovanje okolo sveta“ na slovenski jezik.

— (Iz Ribnice) poroča „Sl.“ da je naš dopis iz Strug mistifikacija ter g. Bobek pošten naroden mož. Pred lopovi nij nikdo varren, to naj si tudi „Sl.“ zapomni.

— (Sneg) je 21. t. m. padel po Gorenjskem, Koroškem in zgornje Štajerskem. Pri nas ga je tako malo, da je brzo skopnel in imamo zljaj zopet lepe dneve in vedro.

— (Velik ogenj) je bil pretekli teden v Šmarji pri Vipavi, ljudje govore, da je gospodar sam zažgal z namenom, da bi zgorela tudi žena, ki se je od njega ločila in ko se je mož sumljiv zdel, na pod se mu skrila.

— (Srbe.) ki so v Celovci internirani, vedno tam drže, in jih baje bodo, dokler ne bode iztočno vprašanje odločno rešeno. Turke pa so uže poslali v njih domovino. Kak razloček in zakaj?

— (V tržaškem mestnem zboru) je bila pretekli petek precej huda debata, prišla je namreč točka v proračunu policije na vrsto. Gospod Nadlišek je z jednatimi besedami risal polikajo, ki je v zgornji okolici, ali našim mestnim očetom druge strani ne gre nič kaj do živega. Naši poslanci pa naj nikdar ne opuščajo zahtevati, kar je okolici treba, saj je vsem znano, da se le teško kaj, večidel še celo nič ne doseže, ali treba je zbijati toliko časa, da se razruši otrpnelost nepravilnih nasprotnikov naše narodnosti. S tem se pred svetom osramote, ker imajo tako izvrstno logiko: sebi vse, vam ničesa.

Razne vesti.

* (Brez dela) je na Dunaji 11.000 delavcev, premalo dela jih ima 18.000. Pred štirimi leti je bilo na Dunaji še 10.000 mizarjev, zdaj pa jih je samo še 3000, da delajo.

* (Depeš) se je oddalo l. 1876 v Cislejtaniji 4.410.081, in sicer 481.616 več, nego leta 1875. Teh je bile 75.942 državnih in 3.486.918 privatnih depeš. Število mejnarodnih transitnih depeš je znašalo 239.000. Tarifnih pristojbin se je l. 1876 plačalo 2.574.381 gld., za 257.779 gld. več, nego leta 1875.

* (Lastovk) se je te dni v Gradci več videlo, ki so letele proti jugu.

* (Ogenj na morji.) Amerikanska ladija prve vrste Dukata se je vnela na potu iz novega Orleansa v Liverpul, naložena je bila z bombažem in nosila je veliko potnikov. Ogenj je s tako silo nastal, da ga nij bilo mogoče vdušiti, samo toliko je časa ostalo, da so se čolni v morje spustili, v katere so se s težavo ljudje rešili, bili so cele dva dni na planem morji, dokler se je posrečilo, da je nemška ladija Hedviga uže vse omamljene ubožce rešila pogube.

Dunajska borza 24. februarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)		
Enotni drž. dolg v bankovcih	62 gld.	60 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	67	50
Zlata renta	74	10
1860 drž. posojilo	109	50
Akcije narodne banke	833	—
Kreditne akcije	149	10
London	124	15
Napol.	9	92
C. k. cekini	5	91
Srebro	113	30
Državne marke	60	95

Tržne cene

✓ Ljubljani 24. februarja t. l.
Pšenica hektoliter 10 gl. 08 kr.; — rož 5 gld. 50 kr.; — jačmen 5 gld. 20 kr.; — oves 3 gld. — 90 kr.; ajda 6 gld. — kr.; — prosó 5 gld. 36 kr.; — koruza 6 gold. — kr.; kroupir 100 kilogramov 4 gld. 46 kr.; — fižol hektoliter 8 gld. — kr.; masla kilogram — gl. 92 kr.; — mast — gld. 85 kr.; — špeh trisen — gld. 66 kr.; — špeh povejen — gld. 75 kr.; jajce po 2 kr.; — mleka liter 7 kr.; govednina kilogram 48 kr.; — teletnina 48 kr.; — svinjsko meso 58 kr.; — sena 100 kilogramov 3 gld. 15 kr.; — slame 3 gold. 05 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 8 gold. — kr.; — mehka 5 gld. — kr.

Naznanilo.

Najboljši sorte **zgodnji rožen in Holsteinerski**

krompir in pa prava **Lucerna** se dobi v Ljubljani pri **Ivan Skaletu** na Poljanah.

(43-1)

Graške špiritne drože

dobivajo se vsak dan sveže (frišne) v prodajalnici steklenega blaga gosp. **Franca Kolmana** na glavnem trgu št. 236 iz prijaznosti do

(378-24) **A. Schneiderja.**
Menj ko pol kilograma (1 funt) se ne prodaja.

Frišni rumenjaki

trije za 2 krajcarja, se vsak dan dobodo v **Sladničarnici Kirbisch,** kongresni trg. (37-6)

Samo 80 kr.

1 par nožev z vilicami iz pravega, vedno belo ostajočega britanskega srebra, $\frac{1}{4}$ čuc. 4 zld. Žličice za kavo, ena kr. 10, 15, 20, 30, 40. Žlice za jed, " 50, 40, 50, 60, 70. 1 zajemalec za mleko, kr. 60, 80, gl. 1, 1,20, 1,50. 1 zajemalec za juho, gl. 1,20, 1,50, 2, 3. 1 par velikih svečnikov, gl. 2, 3, 4, 5, 6. 1 tasa, velika, kr. 90, gl. 1,20, 1,50, 2, 2,50, 3,50. 1 okvir za fotografijo, fin, kr. 80.

Vse drugo jako cenó. Naslov: **M. Bressler,** zaloga metalnega blaga, Wien, Neubau, Burgasse 2, Hotel Höfler. Cenilnik zastoj. Naróbe iz provincije takoj s poštnim povzetjem. (25-7)

Eliksir iz Kine i Koke,

najboljši do sedaj znani **želodčni liker.** Pospešuje cirkulacijo in prebavljenje, ter različne organe in ude z nova okrepi in oživi. 1 steklenica 80 kr.

Dobiva se jedino le pri (53-39)

Gabriel Piccoli, lekarju, na dunajski cesti v Ljubljani.

Vsem bolnikom, kateri bi v prav kratem času bili radi rešeni od svojega trpljenja po tisočkrat dobro se izkazavšim zdravljenji, se branje slavne, v 68 natisih izšle, 500 strani močne knjige: **Dr. Airy's Naturheilmethode** ne more dosti priporočati. Cena 60 kr. avst. velj. dobiva se po vsakej knjigarni, ali pa proti pošiljanju 12 pism. mark po 5 kr. tudi direktno od **Richter's Verlags-Anstalt** in Leipzig. Spričevala, katerih je v knjigi veliko tiskanih, so porok temu, da nihče ne bo ne zadovoljen položil te ilustrirane knjige iz rok. Vspehi govore! (330-9)

Tuji.

23. februarja:

Pri **Slonu:** Kobler iz Litije. — Dolenc iz Kranja. — Valmore iz Pešte. Kavčič iz Gradca. — Gruber iz Dunaja. — Kavčnik iz Kranja. Pri **Malič:** Fasol iz Dunaja. — Vanič iz Kranja. — Kümel iz Dunaja.

Zdravniško spričalo

o gospoda lekarja

Wilhelma

antiartritičnem antirevmatičnem

kri čistilnem čaji.

V blagor trpečega človečanstva čutim se siljenega, izvrstni kri čistilni čaj gospoda lekarja Wilhelma od zdravniške strani prav posebno priporočati.

Ta preparat, tako jednostaven, je edno najizvrstnejših zdravil za notranje bolezni in take zunanje bolezni, ki so izraz slabih sokov. Imel sem priliko, ta čaj v Ameriki, pri moji razširjeni praksi prav velikrat rabiti in sem našel, da se je izvrstnega izkazal pri sledečih boleznih:

- pri boleznih dihalnih organov, posebno katarov v bronhijah, posebno ako so se zjutraj prav hude in mučilne kazale, dalje pri naduhi, v zadnjem slučaju je bil vseh sijajen;
- pri boleznih v želodeci, pri želodčnem krči, želodčnem kataru, pri glavobolji izvirajočem iz spridenega želodca, pri hipohondriji, želodčnih oteklinah, želodčnem raku in histeričnih težavah;
- pri napenjanji ven, hemeroid in sicer prav posebno, ako je habituvalno zapiranje uzrok napenjanja in trganja ven in iz tega izvirajočih krvavljenj;
- pri organičnih srčnih hibah, pri hibah zapiralnic;
- pri sifilidi in sifilitičnih bolečinah vsake vrste, posebno takih, kjer so se mazalne kure zastoj rabiše, kjer se je jodkalijs več mesecev zastoj rabil. Torej pri zastareliji sifilidi prav posebno.

Torej je kri čistilni čaj gospoda lekarja Wilhelma tudi Ameriki obogatilne zdravilnega zaklada. New-York, 16. sept. 1873.

Dr. Med. A. Groyen, nemški praktični zdravnik v New-Yorku, št. 74, Sereuth-Street, nekdanj nemški štabni zdravnik. (395-3)

Pred ponarejanjem in prevaranjem se svari.

Pravi Wilhelmov antiartritični antirevmatični kri čistilni čaj se dobiva le iz prve mejnarodne fabrikacije Wilhelmovega antiartritičnega antirevmatičnega kri čistilnega čaja v Neunkirchnu pri Dunaji ali pa v mojih zalogah, zaznamovanih po časnikih.

Eden paket, v 8 dozah, po predpisu zdravnika pripravljen, z naukom rabljenja v različnih jezicah I gold., posebe za kolek in zavoj 10 kr.

V priložnost p. n. občinstva se Wilhelmov antiartritični antirevmatični kri čistilni čaj tudi dobiva pri mojih gospodih jemalcih v Ljubljani: **Peter Lassnik,**

v Postojni: Jos. Kupferschmidt, lekar; v Zagrebu: Sig. Mittlbach, lekar; v Celji: Baumbachova lekarna in Franc Rauscher; v Korminu: Hermes Codolini, lekar; v Gorici: A. Franzoni, lekar; v Gradci: J. Burgleitner, lekar; v Guttaringu: S. Vatterl; v Hermagoru: Jos. M. Richter, lekar; v Karlovcu: A. E. Katkič, lekar; v Celovci: Karel Klemenčič; v Kranji: Karel Šavnik, lekar; v Mariboru: Alojzi Kvandest; v Metliki: Alfred Matter, lekar; v Mozirji: Ivan Tribuč; v Ptujem: C. Girod, lekar; v Rudolfovem: Dom. Rizzoli, lekar; v Samoboru: F. Schwarz, lekar; v Trbižu: Alojzi v. Prean, lekar; v Trstu: J. Seravallo, lekar; v Beljaku: Math. Fürst; v Varaždinu: Dr. A. Halter, lekar; v slov. Bistrici: Ivan Janos, lekar; v slov. Gradci: Jos. Kaligarič, lekar.

Zaloga hišnega orodja

Fr. Doberleta in H. Harischa

v Ljubljani,

v frančiškanskej ulici št. 8 in na dunajski cesti št. 79.

Največja zaloga hišnega orodja,

izdelanega navadno lepo, kakor tudi najbogatejše okinčanega.

ZALOGA

domačih in inozemskih snovi za mobilije, zagrinjal, rolleaux za okna, prtov za mize, koltrov za postelje, kakor tudi preprog.

Prevezmata tudi tapeciranje sob in okinčanje celih stanovanj, hotelov, kopelj, kancelij itd. itd.

Ceniki in narisi pošiljajo se na zahtevanje zastoj, ravno tako oddaje se hišno orodje ali sploh pošiljatev za plačilo na obroke. (248-1f)

Cene so kar najmože nize.

Sledeča priznavalna spričevala najbolje dokazujejo izvrstne učinke

Wilhelmovega snežniškega zeliščnega alop.

Gospodu Francu Wilhelmu, lekarju v Neunkirchnu.

Küstelwald, pošta Kuperberg, 23. aprila 1876.

Prosim Vas, da mi pošljete s poštnim povzetjem 2 flaši izvrstnega Wilhelmovega snežniškega zeliščnega alop. Spoštovanjem **Franc Jožef Fiedler,** Küstelwald št. 51.

Gospodu Francu Wilhelmu, lekarju v Neunkirchnu.

Unter-Lanzendorf, pošta Maria-Lanzendorf, 8. febr. 1876.

Prosim Vas, da mi prej ko moč s poštnim povzetjem pošljete 2 flaši Vašega slavnoznanege Wilhelmovega snežniškega zeliščnega alop pod mojim naslovom. Spoštovanjem **Karel Mappes.**

Oni p. n. kupovalci, ki moj izvrstni snežniški zeliščni alop, ki ga uže od leta 1855 napravljam, pravega dobiti želé, naj vselej jasno zahtevajo

Wilhelmov snežniški zeliščni alop.

Poduk rabljenja se vsaki flaši pridá.

Zapečaten originalna flaša stane 1 gold. 25 kr. in se vedno frišen dobiva pri narejalu samem

Fr. Wilhelmu, lekarju v Neunkirchnu,

Niže Avstrijsko.

Zad. lovanje se računa na 20 kr.

Pravi Wilhelmov snežniški zeliščni alop se dobiva tudi le pravi pri mojih gospodih jemalcih

v Ljubljani: **Peter Lassnik,**

v Postojni: J. A. Kupferschmidt, lekar; v Zagrebu: Sig. Mittlbach, lekar; v Celji: Baumbachova lekarna in F. Rauscher; v Gradci: Wend. Trnkozy, lekar; v Gorici: A. Franzoni, lekar; v Kranji: Karel Šavnik, lekar; v Mariboru: Alojzi Kvandest; v Rudolfovem: Dom. Rizzoli, lekar; v Trbižu: Alojzi v. Prean, lekar; v Trstu: C. Zanetti, lekar; v Beljaku: Ferd. Scholz, lekar.